

РЕЦЕНЗІЯ
на рукопис дисертації Сарданової Катерини Олегівни
«Емоційна зрілість як чинник психологічного благополуччя
особистості раннього дорослого віку»,
на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
053 Психологія

Актуальність дисертаційного дослідження К.О. Сарданової не підлягає сумніву. Адже прагнення до щастя та благополуччя є фундаментальною рушійною силою людства, тому їх вивчення залишається актуальним в психологічних дослідженнях. Психологічне благополуччя виступає індикатором здоров'я та повноцінного функціонування людини. Численні військові конфлікти, політична та економічна нестабільність, що стали ледь не нормою сучасного світу, чинять значний тиск на психологічний стан людини. Невизначеність, страх перед майбутнім, постійні зміни – все це підриває відчуття безпеки та стабільності, що є фундаментом для психологічного благополуччя. У таких умовах прагнення до позитивного функціонування та відчуття внутрішньої гармонії стає не просто бажаним, а життєво необхідним. Саме відчуття психологічного благополуччя виступає тим внутрішнім орієнтиром, який дозволяє кожному не збитися з курсу у вирі подій, зберігати оптимізм та знаходити сенс навіть у найскладніших обставинах.

Останнім часом в умовах невизначеності важливим завданням наукових досліджень є пошук особистісних ресурсів, на які можна опиратися, щоб зберігати психологічне благополуччя людини. Одним із чинників, який дає змогу успішно адаптуватися у мінливому соціальному світі, стійко реагувати на стресові ситуації та вирішувати виникаючі проблеми, є емоційна зрілість, що виступає детермінантою психологічного здоров'я і благополуччя особистості.

Таким чином, тема дисертаційного дослідження К.О. Сарданової демонструє теоретичний та практичний інтерес. У роботі коректно сформульовано мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження, що забезпечило проведення його на високому науковому рівні. Підібрана теоретико-методологічна основа та адекватне використання методів дослідження сприяли успішному вирішенню автором поставлених завдань. До найбільш вагомих теоретичних здобутків дисертантки слід віднести узагальнення наукової інформації щодо проблеми емоційної зрілості та психологічного благополуччя особистості; окреслення наукових підходів до вивчення феномена емоційної зрілості особистості; аналіз сутнісних характеристик психологічного благополуччя та специфічних його особливостей у ранньому

дорослому віці; виокремлення чинників психологічного благополуччя особистості раннього дорослого віку; обґрунтування структурних компонентів емоційної зрілості особистості періоду ранньої дорослості (когнітивно-рефлексивний, емоційно-ціннісний, поведінково-регулятивний).

Ретельний теоретичний аналіз досліджуваного феномена дозволив конкретизувати поняття емоційної зрілості особистості як її інтегративної властивості особистості, що полягає в розумінні та керуванні своїми емоціями, й забезпечує узгодженість між емоційним реагуванням і життєвими цінностями людини.

Варто підкреслити ретельність емпіричного вивчення емоційної зрілості та психологічного благополуччя особистості в період ранньої дорослості. Особливої уваги заслуговує скрупульозне кількісне опрацювання результатів констатувального експерименту із застосуванням методів математичної статистики. Якісний аналіз отриманих даних засвідчує здатність дисертантки здійснювати критичну й системну оцінку результатів власного наукового дослідження.

Спираючись на результати теоретичного аналізу та емпіричного дослідження, дисертантка обґрунтувала структурно-функціональну модель розвитку емоційної зрілості особистості. Запропонована модель має наукове й практичне значення та може бути рекомендована до впровадження в діяльність психологів-консультантів і психотерапевтів з метою оптимізації розвитку емоційної зрілості дорослих.

У третьому розділі дисертації презентовано психологічну підвищення психологічного благополуччя засобами розвитку емоційної зрілості у дорослих. Концептуальною базою психологічної програми постала вищезгадана авторська модель розвитку емоційної зрілості особистості. Результати апробації програми засвідчили її ефективність. Дисертанткою також запропоновано методичні рекомендації психологам щодо розвитку емоційної зрілості особистості.

На основі проведеного дослідження авторкою сформульовано ряд наукових висновків, що відображають його логіку та характер реалізованості поставлених завдань.

Ключові положення дисертаційної роботи у повному обсязі викладено в достатній кількості наукових публікацій К.О. Сарданової. Теоретичні та практичні положення дисертації доповідалися й отримали схвалення на міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях.

Даючи рецензованій дисертації загалом позитивну оцінку, звернемо увагу авторки на окремі зауваження та побажання:

1. У першому розділі (Теоретичні засади дослідження емоційної зрілості як чинника психологічного благополуччя особистості) варто посилити презентацію доробку українських науковців з проблеми емоційної зрілості та психологічного благополуччя особистості. Авторка переважно апелює до праць зарубіжних дослідників. Напрацювання вітчизняних психологів-дослідників, на нашу думку, презентовані недостатньо розлого.

2. У параграфі 3.1. (Програма підвищення психологічного благополуччя засобами розвитку емоційної зрілості у дорослих) добре було б більш виразно презентувати, яким чином запропоновані засоби розвитку емоційної зрілості у дорослих сприяють підвищенню їх емоційного благополуччя.

3. Робота не позбавлена стилістичних огріхів та незначних помилок технічного оформлення.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Таким чином, дисертація К.О. Сарданової являє собою завершене самостійне дослідження, результати якого мають теоретичне й практичне значення; відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів та може бути рекомендованим до захисту у одноразовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

Рецензент:

доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної
та консультативної психології
факультету психології
УДУ імені Михайла Драгоманова

